

Vlaams
Parlement

ingediend op **1386** (2017-2018) – Nr. 1
24 november 2017 (2017-2018)

Voorstel van resolutie

van Willem-Frederik Schiltz, Paul Cordy, Katrien Partyka,
Marius Meremans, Peter Van Rompuy en Matthias Diependaele

betreffende het stimuleren
van burgerbetrokkenheid
op het lokale beleidsniveau

TOELICHTING

Een gezonde democratie vraagt een optimale betrokkenheid van de burger bij het beleid dat wordt vormgegeven. Dit voorstel van resolutie is geschreven vanuit het streefdoel positieve impulsen te geven aan de burgerbetrokkenheid op het lokale beleidsniveau.

De voorbije jaren zijn we in Vlaanderen immers geconfronteerd met belangrijke uitdagingen, wat het betrekken van de burger bij het beleid betreft. Zo blijkt uit sommige onderzoeken dat het vertrouwen van de burger in de politiek op een erg laag peil staat. In alle geval staat het buiten kijf dat een groter draagvlak voor beleid leidt tot een efficiëntere uitvoering van dat beleid.

Daarnaast blijkt dat er ten minste bij een deel van de bevolking een sterke vraag bestaat om op een concrete manier het beleid te beïnvloeden. Nieuwe burgerbewegingen zoals Ringland of Hart boven Hard zijn daar voorbeelden van. Het succes van dat soort bewegingen is onder meer een gevolg van het sterk gestegen opleidingsniveau van de burger tijdens de afgelopen decennia, wat dat weer zorgt voor hogere verwachtingen in de beleidsmakers. Tegelijk zijn die bewegingen soms ook een reactie op de onmacht van de politiek in bepaalde dossiers, of een gevoel dat er geen rekening wordt gehouden met de stem of keuze van de burger.

De oplossing voor die tweespalt bestaat zowel in een performante, kwalitatieve en democratisch aangestuurde overheid, als in een grote burgerbetrokkenheid.

Mensen moeten erop kunnen vertrouwen dat ze bestuurd worden door personen die ze gekozen hebben, op basis van een debat over de waarden en ideeën van die mensen en hun partijen. Een kwaliteitsvol beleid steunt op kwaliteitsvolle stemmingen na een kwaliteitsvol debat.

Het parlement en andere verkozen organen vormen het kloppende hart van onze democratie: ze moeten de grote keuzes en beslissingen nemen over de toekomst van mensen. Het doel is om beleidsmakers te zijn die realistische verwachtingen scheppen, politieke synthese brengen, duidelijke keuzes maken, kunnen beslissen en steeds het algemeen belang vooropstellen.

In binnen- en buitenland zijn er heel wat nieuwe initiatieven rond burgerbetrokkenheid gecreëerd, vaak met wisselend succes. Een essentieel element om tot goede resultaten te komen, blijft volgens experts een voldoende focus op een kwalitatief proces, veeleer dan een te exclusieve gerichtheid op resultaten. Daarnaast blijkt het vaak een uitdaging om een voldoende structureel karakter te geven aan die initiatieven, onder meer omdat eenmalige interacties met de burger(bewegingen) zonder voldoende controle op de kwaliteit en de voortgang ervan, achteraf bij de betrokkenen tot ontgoocheling kan leiden.

Een ander aandachtspunt is het bereiken van een voldoende representatief deelnemersveld. Ervaring leert dat bepaalde groepen sterk ondervertegenwoordigd blijven in heel wat processen van burgerparticipatie. Dat geldt zowel voor de nieuwe als voor de meer traditionele vormen van burgerparticipatie.

Om meer input te verzamelen rond het thema burgerparticipatie heeft het Vlaams Parlement daarover een hoorzitting georganiseerd, waarin heel wat boeiende invalshoeken naar boven kwamen (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 784/2). Een rode draad door de besprekingen was de oproep om lokale besturen niet in een keurslijf te stoppen als het om participatie gaat. Daarnaast bleek ook dat er in de lokale besturen een grote diversiteit aan initiatieven wordt genomen.

Lokale burgerparticipatie opereert niet op zichzelf, maar is ook ingebed in een breder geheel. Op Vlaams niveau worden daarbij een aantal principes uitgewerkt en wordt ruimte voor experimenten gecreëerd. In dat verband kan verwezen worden naar het voorstel van resolutie betreffende burgerparticipatie (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1385/1), dat samen met dit voorstel van resolutie wordt ingediend. Beide voorstellen van resolutie moeten dan ook samen gelezen worden omdat er een grote samenhang is tussen de burgerparticipatie zoals die lokaal vorm krijgt, en het bredere kader op Vlaams niveau.

Sommige lokale besturen blijken veel actiever rond het concept van burgerparticipatie te werken dan andere. Daarom lijkt het nuttig om lokale besturen die op dit ogenblik nog niet zo actief bezig zijn met burgerparticipatie, vanuit de Vlaamse overheid een extra duwtje in de rug te geven in de vorm van gerichte ondersteuning zodat ze een denkproces rond dat thema kunnen opstarten.

Willem-Frederik SCHILTZ
Paul CORDY
Katrien PARTYKA
Marius MEREMANS
Peter VAN ROMPUY
Matthias DIEPENDAELE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het verslag van de commissie-Keulen, 'Burgerparticipatie in Vlaamse steden';
 - 2° de nota van de Vlaamse Regering. Groenboek Bestuur: 6 principes en 30 voorstellen voor een vernieuwende overheid (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 967/1-2);
 - 3° de nota van de Vlaamse Regering. Witboek 'Open en wendbare overheid' (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1241/1-2);
 - 4° het voorontwerp van decreet over het Lokaal Bestuur;
 - 5° de hoorzitting rond burgerparticipatie (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 784/2);
 - 6° het onderzoeksrapport 'Politiek vertrouwen in Vlaanderen en Wallonië' van Marc Hooghe en Emilie van Haute;
 - 7° het voorstel van resolutie betreffende burgerparticipatie (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1385/1);
- overwegende dat:
 - 1° het lokale niveau dicht bij de burger staat en dus bij uitstek een voortrekkersrol kan vervullen bij het creëren van een grotere burgerbetrokkenheid;
 - 2° in binnen- en buitenland de voorbije jaren heel wat nieuwe initiatieven rond burgerparticipatie werden gelanceerd, waarvan sommige opvallende resultaten hebben geboekt;
 - 3° het creëren bij de burger van een draagvlak voor beleid essentieel is om succesvolle beleidsmaatregelen te nemen. Door te luisteren naar de burger, maar ook door processen van cocreatie op te zetten, kan een veel breder draagvlak gecreëerd worden;
 - 4° het middenveld, waarmee zowel het traditionele verenigingsleven als de nieuwere initiatieven en burgerbewegingen worden bedoeld, een cruciale brugfunctie kan opnemen tussen de burger en de politiek;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° de Vlaamse steden en gemeenten via de gepaste kanalen, bijvoorbeeld via een omzendbrief, attent te maken op:
 - a) de mogelijkheden om burgerparticipatie te organiseren en de ondersteuning die de Vlaamse overheid daarvoor aanreikt;
 - b) de mogelijkheid om in het bijzonder tijdens het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode 2019-2024 extra inspanningen te leveren om de beleidsplanning in een proces van cocreatie met de burgers vorm te geven;
 - 2° de vele formele adviesraden op het Vlaamse en lokale niveau minder te institutionaliseren en gedeeltelijk aan te vullen met burgerinitiatieven, en de gemeenten voortaan zelf te laten kiezen over welke onderwerpen en in welke vorm ze adviesraden organiseren;
 - 3° een kennisplatform op te richten voor burgerparticipatie en democratische vernieuwing als vermeld in het voorstel van resolutie betreffende burgerparticipatie en dat platform met de volgende taken te belasten:
 - a) goede praktijken in binnen- en buitenland te verzamelen, en zo lokale besturen actief te ondersteunen bij het uitbouwen van een beleid rond burgerparticipatie;
 - b) de dialoog aan te gaan met Vlaamse burgerbewegingen en -initiatieven, en de nodige expertise aan te bieden zodat ze zo kwalitatief mogelijke participatieprocessen kunnen organiseren;

- c) inspanningen te doen om participatiedrempels zoals de digitale kloof weg te werken;
 - d) participatiemiddelen op lokaal niveau als vermeld in de decretale regelingen (inspraak, voorstellen van burgers en verzoekschriften) beter bekend te maken bij de burger;
- 4° de lokale besturen aan te moedigen en te ondersteunen zodat ze nieuwe participatievormen kunnen opzetten, bijvoorbeeld cocreatie, coproductie en het recht om uit de dagen – in de literatuur ‘the right to challenge’ genoemd – zoals ook wordt vermeld in het derde streepje, 4°, d), en 7°, van het voorstel van resolutie betreffende burgerparticipatie, en te zorgen voor een specifiek platform daarvoor;
- 5° proeftuinen op te zetten om goede praktijken over dat recht om uit te dagen te ontwikkelen. Bewoners(organisaties) kunnen daarbij het initiatief nemen om een lokale overheidsdienst zelf uit te voeren, op voorwaarde dat ze kunnen aangeven dat ze minstens de bestaande dienstverlening kunnen evenaren, met gebruik van de middelen die de overheid daarvoor tot op dat moment heeft vrijgemaakt, naar analogie van het derde streepje, punt 4°, van het voorstel van resolutie betreffende burgerparticipatie.

Willem-Frederik SCHILTZ
Paul CORDY
Katrien PARTYKA
Marius MEREMANS
Peter VAN ROMPUY
Matthias DIEPENDAELE